

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕРИОД ШКОЛСКЕ 2018/2019. ДО 2021/2022. ГОДИНЕ

-Анекси и измене у општем делу урађене у мају 2021.године

Од усвајања Школског програма 1.јула 2018. године рађени су анекси на овај програм. Ти анекси усвајани су за школску 2018/2019. годину у септембру, потом у јуну и септембру за школску 2019/2020. годину и у јуну-јулу 2020. За школску 2020/2021.годину. Током школске 2019/2020. године у области самовредновања рађена је кључна област Планирање, програмирање и извештавање. Школски програм је детаљано анализиран у самовредновања у акционим плану предвиђене су одређене активности и послови на његовом уређењу. Измене на школском програму односе се и на општи део, тако да су одређени делови допуњени, а одређени потпуно измењени.

Измене у општем делу:

-Убачен је део о специфичности наше школе (По чему смо посебни)

-додата три правилника

-измењени развојни циљеви (промене у Развојном плану установе)

-измењене су табеле, пошто су урађене све измене у плановима од 1-8. разреда, тако да су дате за први и други циклус

- измена у предмету код првог, односно другог разреда. Уместо предмета Пројектна настава, који није био у фонду обавезних предмета, уведен је, као обавезни предмете Дигитални свет. Овај предмет изучаваће се у првом циклусу, односно од првог до четвртог разреда

УВОД

О школи

Прва основна школа краља Петра II (у даљем тексту Школа), је најстарија основна школа у Ужицу. У садашњој школској згради настава се реализује од 1884. године, односно 134 године. Смештена је на главној градској улици у централној градској зони. У саставу школе су и два издвојена одељења: четвороразредна школа у Качеру и осморазредна у Стапарима.

У дугогодишњој традици Школа је увек тежила увођењу иновативних начина рада, унапређењу услова рада, реализовала разичите пројекте и програме на локалном, државном и међународном нивоу. За успешан рад Школа је добила најзначајније признање у просвети - Вукову награду. Наши наставници носиоци су низа признања, а школске 2017/2018. истичу се две најзначајније награде града Ужица - Светосавска и Награда града за најуспешнијег наставника. Пет наставника издало је уџбенике, а неколико је награђивано на државном нивоу за примере успешне наставне праксе. Резултати оваквог рада ученика и наставника су бројне награде на републичким такмичењима. Како увек може боље и више, то је и циљ нашег даљег рада.

По чему смо посебни:

- 1.Најстарија школа у граду; положај на главној улици
- 2.Има два издвојена одељења
- 3.Као други страни језик у матичној школи се учи немачки, а у ИО Стапари руски језик
- 4.У школи раде 4 припремне предшколске групе
- 5.У школи ради продужени боравак са 3 групе ученика 1. и 2. разреда

6.Квалитетан наставни кадар / наставници добитници награда аутори уџбеника, реализатори обука, .../

- 1 аутор дигиталног уџбеника
- 4 аутора уџбеника
- 7 аутора приручника и припрема за предмете
- 3 рецензента уџбеника
- 3 сраданика ЗУОВ-а, чланови радних група за стручну оцену рукописа уџбеника
- 6 аутора акредитованих семинара
- 1 водитељ обука за електронски дневник
- 3 водитеља обуке Развој дигиталних компетенција
- 4 водитеља обука за Дигиталну учионицу
- 2 амбасадора / од 15 у Србији / пројекта Дигитална учионица
- 2 водитеља семинара НТЦ-учења
- 1 спољни сарадник Учитељског факултета на методици

7.Пројекат НТЦ-учење- центар

8.Пројекат „Паметна школа“

9.Пројекат „Дигиталне учионице“ - 24 наставника користи дигиталне уџбенике

10.Пројекат „Образовање за прва детета“ -траје већ 6 година

11.Богатство културних и превентивних активности- неки од њих -Пролећни фестивал, Фестивал „Научи, примени, покажи“ , промоције здравих стилова живота „Дан здраве ужине“, „Покренимо децу“

12.Вршњачке едукације везане за превенцију насиља, дискриминације / у последње две године 60 едукација, снимљена три кратка филма /

13.Врло популарну, редовно ажурирану фејсбук-страну

14.Школа нема адекватну физкултурну салу, али има најбоље резултате у низу спортова / учешће на државним првенствима, 6 пута је проглашена најуспешнијом у општини/

15.Школа нема адекватан простор за школску библиотеку, нема школску кухињу, али има дивну трпезарију за предшколске групе и продужени боравак.

Полазне основе израде Школског програма

Приликом израде Школског програма користили су се следећи документи:

1.Закон о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.88/2017.)

2.Закон о основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ бр. 55/2013 и 101/2017)

Такође су полазне основе и низ правилника који се односе на наставу у првом циклусу за II,III и IV разред, на наставу у другом циклусу за VII и VIII разред, на стручно усавршавање, уџбенике, посебне програме, безбедност на раду. Овде су посебно издвојена четири правилника који се односе на најновије измене у наставним програмима и плановима и то:

1.Правилник о плану наставе и учења за први циклус образовања и васпитања и програму наставе и учења за I разред образовања и васпитања („Сл.гласник РС- Просветни гласник“, бр. 10/2017.)

2. Правилник о наставном плану за други циклус образовања и васпитања и програму наставе и учења за V разред образовања и васпитања („Сл.гласник РС- Просветни гласник“,

бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010-др.правилник, 3/2011- др.правилник,1/2013, 4/2014, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017)

3.Правилник о наставном програму за VI разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС- Просветни гласник", бр. 5/2008, 3/2011- др.правилник, 1/2013, 5/2014, 11/2016, 6/2017. и 3/2018.)

4. Правилник о општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик - (Сл.гл. 78/2017.)

У међувремену су правилницима регулисане и друге измене. Ти правилницу су:

5.Службени гласни-Просветни гласник бр. 5/2019. године, од 27. маја- Правилник о програму настави и учењу за 7. разред основне школе

6.Службени гласни-Просветни гласник бр. 11/2019. године, од 11. марта- Правилника о програму настави и учењу за 8. разред основне школе

7.Службени гласни-Просветни гласник бр. 2/2020. године, од 9. априла- Правилник о измени и допуни Правилника о програму настави и учењу за 8 разред основне школе

Приликом израде Школског програма користили су се и различити школски документи, а посебно Школски развојни план / за период 2018-2022.г./ и резултати самовредновања за све области рада. Из Школског развојног плана у израду Школског програма уграђени су развојни циљеви.

Развојни план установе усвојен 25.јануара 2018. године за петогодишњи период. Увећање новог Правилника о стандардима квалитета рада установе условило је измене у Развојном плану установе. Ове измене односиле су се и на развојне циљеве. Измењени циљеви су уграђени у општи део Школског програма.

Кључна област	Развојни циљ	Имплементација
Школски програм и годишњи план рада	Планирање и програмирање образовно-васпитног рада у циљу побољшања наставе	У делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање
Настава и учење	Побољшање квалитета наставе у стицању трајних и функционалних знања	У циљевима Школског програма, у делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање / посебан део међупредметне компетенције, корелација унутар предмета и са другим предметима, тематска, интердисциплинарна и пројектна настава /
Образовна постигнућа	Школске оцене и резултати на завршном испиту су у складу са проценом оставрености остварености стандарда и постигнућа ученика на	У делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање /евалуација, начин праћења, настава усмерена на исходе и стандарде, анализе у оквиру стручних већа и актива /

	нивоу школе	
Подршка ученицима	Подстицање социјалног и личног развоја ученика кроз различите видове подршке	У циљевима Школског програма, плановима допунске и додатне наставе, Тима за подршку ученика, изради ИОП-а и индивидуализацији, посебним програмима у склопу Школског програма
Етос	Даље унапређење безбедности школе и стварање подстицајне и креативне атмосфере	У циљевима Школског програма и посебни програми у склопу Школског програма
Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима	Побољшање ефикасности и квалитета рада школе базирано је на људским и материјално-техничким условима	Прожима се кроз цео Школски програм

Начела на којима је програм утемељен су :

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи

Полазећи од ових начела у изради Школског програма настојали смо да створимо услове за остварење нашег циља-све што радимо -радимо у најбољем интересу сваког детета. У Школском програму настојали смо да представимо зашто, шта, када, где, како и са ким ученици уче и какви су резултати учења.

Школски програм урађен је у складу са Националним оквиром образовања и васпитања и садржи:

I ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју детета, ученика и одраслог;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање позитивних људских вредности;
- 13) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

У изради програма посебно се водило рачуна о усмерености на постизање општих међупредметних компетенција:

- 1) компетенцији за учење
- 2) одговорно учешће у демократском друштву
- 3) естетичка компетенција
- 4) комуникација
- 5) одговоран однос према околини
- 6) одговоран однос према здрављу
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву
- 8) рад са подацима и информација
- 9) решавање проблема
- 10) сарадња
- 11) дигитална компетенција

Компетенција се развијају кроз наставу свих предмета и примењују у разним ситуацијама при решавању различитих проблема и задатака. Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције биће посебно издвојене у годишњим плановима рада.

II ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА

Школски програм се реализује у периоду од четири године, односно од почетка школске 2018/2019. године до краја школске 2021/2022. године

III ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ

Програм се реализује на српском језику

IV НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

У Школи се реализује припремни предшколски програм. За тај програм сачињен је посебан Школски програм. Школски програм се реализује у првом и другом циклусу. Први циклус траје у I, II, III и IV разреду, а други циклус у V, VI, VII и VIII разреду.

Напомена: У Школи сви ученици похађају наставу на српском језику, тако да је у свим табелама изостављен српски као нематерњи језик. Ако дође до промене урадиће се анекс на Школски програм и ове табеле изменити.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. бр.	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-

5.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
9.	Дигитални свет*	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А		20	720	21	756	21	756	21	756

*НАПОМЕНА: Предмет Дигитални свету уведен је као обавезни предмет од првог разреда у школској 2020/2021. години. Траје у свим разредима првог циклуса и уводи се sukcesивно, а школске 2021/2022. године учиће се и у другом разред. Укупан број часова (недељно и годишње) за ученике 3. и 4. разреда мањи је недељно за 1, а годишње за 36 часова.

Ред. бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Верска настава/Грађанско васпитање*	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: Б		1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО А + Б		21	756	22	792	22	792	22	792

*Ученик бира један од понуђених програма

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21	756	22	792	22	792	22	792
2.	Пројектна настава*					1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
4.	Додатна настава	-	-	-	-	-	-	1	36
5.	Настава у природи**	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

*Пројектна настава је обавезна за све ученике, похађају је ученици који су овај предмет имали од првог разреда до краја првог циклуса, односно ученици 3. и 4. разреда. Њихов недељни фонд редовне наставе мањи је за 1 час.

**Настава у природи се реализује у складу са одговарајућим правилником

Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности*	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

*Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта

Напомена: У Школи се од првог разреда изучава као страни језик енглески.

У Школи је организован продужени боравак за ученике I и II разреда, број група сваке школске године зависи од броја пријављених ученика и финансирања од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Саставни део Школског програма је и програм рада продуженог боравка.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ПЕТИ И ШЕСТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. бр.	А.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144
2.	Страни језик (енглески)	2	72	2	72
3.	Историја	1	36	2	72
4.	Географија	1	36	2	72
5.	Биологија	2	72	2	72
6.	Математика	4	144	4	144
7.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36
8.	Техника и технологија	2	72	2	72
9.	Ликовна култура	2	72	1	36
10.	Музичка култура	2	72	1	36
11.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+54*	2	72+54*
12.	Физика			2	72
УКУПНО: А		24	918	25	954
	Б.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ				
1.	Верска настава/Грађанско васпитање**	1	36	1	34
2.	Други страни језик (немачки)***	2	72	2	68
УКУПНО: Б		3	108	3	108
УКУПНО: А + Б		27	1026	28	1062

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27	1026	28	1062
2.	Слободне наставне активности****	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36
4.	Додатна настава	1	36	1	36

Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.

1.	Час одељењског старешине	1	36	28	1062
2.	Ваннаставне активности активности*****	1	36	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње	

*Обавезне физичке активности реализују се у оквиру предмета Физичко и здравствено васпитање

**Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета за цео циклус. Предмет може да се промени само једном током циклуса, путем захтева од стране родитеља на почетку године.

***Ученик бира други страни језик са листе коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га као други страни језик.

Напомена: У матичној школи се као други страни језик од 5-8 разреда изучава немачки. а у ИО Стапари уводи се немачки сукцесивно. У ИО Стапари од школске 2020/2021. такође се од 5. разреда учи немачки језик. Други страни језик који се изучавао до ове генерације био је руски. Руски ће усе учити до изласка генерације 6. разреда школске 2020/2021. Године и последња година када ће се изучава руски језик у 8. разреду је школска 2022/2023.

****Слободне наставне активности Школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које Школа нуди. На листи за V и VI разреду су : Свакодневни живот у прошлости, Цртање, сликање и вајање и Чуvari природе, а у VII и VIII разреду је Свакодневни живот у прошлости, Цртање, сликање и вајање и Домаћинство

*****Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са простором и људским ресурсима школе

Напомена: У Школском програму прецизиране су у посебном делу ваннаставне активности, генерално организоване кроз рад низа секција

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. бр.	А.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	4	144	4	136
2.	Страни језик (енглески)	2	72	2	68
3.	Историја	2	72	2	68
4.	Географија	2	72	2	68
5.	Биологија	2	72	2	68
6.	Математика	4	144	4	136
7.	Информатика и рачунарство	1	36	1	34
8.	Техника и технологија	2	72	2	68
9.	Ликовна култура	1	36	1	34
10.	Музичка култура	1	36	1	34
11.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+36*	2	68+34*
12.	Физика	2	72	2	68
13.	Хемија	2	72	2	68
УКУПНО: А		27	1008	27	952
Б.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ					

1.	Верска настава/Грађанско васпитање**	1	36	1	34
2.	Други страни језик (немачки)***	2	72	2	68
УКУПНО: Б		3	108	3	102
УКУПНО: А + Б		30	1116	30	1053

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	30	1116	30	1053
2.	Слободне наставне активности****	1	36	1	34
3.	Допунска настава	1	36	1	34
4.	Додатна настава	1	36	1	34

Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности*****	1	36	1	34
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње	

*Обавезне физичке активности реализују се у оквиру предмета Физичко и здравствено васпитање

**Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета за цео циклус. Предмет може да се промени само једном током циклуса, путем захтева од стране родитеља на почетку године.

***Ученик бира други страни језик са листе коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га као други страни језик.

*****Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са простором и људским ресурсима школе

Напомена: У Школском програму прецизиране су у посебном делу ваннаставне активности, генерално организоване кроз рад низа секција

V ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Ови програми сачињени су посебно за сваки разред и сваки предмет и посебан су део Школског програма. На сајту Школе дати су за сваки разред одвојено.

VI ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

У склопу програма обавезних и изборних предмета дати су (по разредима и предметима) и програми допунске и додатне наставе, са условно планираним садржајима. Садржаји се могу мењати према потребама подршке ученицима. Фонд је дат у табелама за сваки предмет и разред.

ИОП- индивидуални образовни план

Саставни део Школског програма је индивидуални образовни план. Ради се сваке школске године као додатна подршка у образовању и васпитању за ученике који имају потешкоћа у савладавању градива или за ученике који постижу резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа. ИОП је посебан акт који има за циљ оптимални развој детета и ученика прилагођавањем начина оставаривања школског програма. ИОП израђује Тим за пружање додатне подршке ученику, а остварује се након сагласности родитеља, односно другог законског заступника ученика. Врсте ИОП-а су: ИОП-1- прилагођавање начина рада и услова у којима се одвија образовно-васпитни рад; ИОП-2- прилагођавање циљева, садржаја и начина оставаривања програма наставе и учења и исхода образовно-васпитног рада и ИОП-3- проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада за ученика са изузетним способностима. Тим за инклузивно образовање, односно Тим за пружање додатне подршке детету и ученику, у склопу годишњег плана рада прецизираће појединости око прописаних процедура, а после усвајања ИОП-а (на седници педагошком колегијуму) сваке године ће то бити анекс Школском програму.

ПРОГРАМ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

Израдећу у сусрет потребама запослених родитеља у Школи је организован продужени боравак за ученике првог и другог разреда. Ученици бораве у продуженом боравку у зависности од смене коју похађају, пре или после наставе. Боравак ради од 7,30 до 16,00 часова. У оквиру продуженог боравка ученицима се обезбеђују игра, културно-уметничке, спортске активности, учење, израда домаћих задатака и извршавање других обавеза ученика у безбедном окружењу под надзором наставника.

Циљеви продуженог боравка:

- социјални и емоционални развој деце кроз стицање потребних знања и социјалних вештина
- развијање позитивне слике о себи и самопоуздање
- развијање самоконтроле код ученика
- спремност на сарадњу, разумевање потреба других, бољи вршњачки односи
- умеће ненасилног решавања сукоба и интеграције у вршњачком окружењу
- развијање креативности и стваралаштва
- промовисање здравог начина живота
- развој опште културе

Задаци:

- развијање радних навика код ученика и редовност у извршавању школских обавеза
- контрола и помоћ у изради домаћих задатака
- развијање самосталности
- проширивање и продубљивање знања
- развој социјализације
- боравак у игри, рекреацији, креативним радионицама и спортским активностима
- уређење простора
- сарадња са родитељима

Редн. бр.	Активности	Време реализације
1.	Упознавање са родитељима и ученицима, упознавање са распоредом дневним активности, договор о раду; разговор са учитељима чија одељења похађају, сређивање евиденције	септембар
2.	Реализација дневних активности према плану- долазак и пријем ученика, ужина, израда домаћих задатака, учење и вежбање; игре по избору ученика; реализација планираних слободних и стваралачких активности – ликовне, музичке, спортске ; боравак на отвореном- двориште школе или шетње ван Школе; реализација активности које се организоване на нивоу Школе / обележавање празника, значајних датума, припреме изложби и приредби, посете и обиласци градских изложби, представа, ... /; одлазак ученика на наставу или кући	Од 7,30 до 16,00 часова свакодневно
3.	Сарадња са родитељима и учитељима везана за наставне садржаје, напредовање ученика, отклањање различитих проблема	по потреби, а најмање два пута годишње родитељски састанци
4.	Анализе рада и напредовања ученика на крају класификационих периода	Према календару
5.	Вођење прописане евиденције	свакодневно

VII ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Приредба за предшколске групе и ученике првог разреда	-приредба у фискултурној сали	Ученици и учитељи одељењског већа IV разреда / полазе у четврти разред у тој школској години /	1.септембар сваке школске године
2.	Учешће у прослави Дана града	-укључивање у програмске активности града- маскембал и дефиле предшколаца, цртање на Тргу, учешће у кросу „За срећније детињство“, други	У зависности од активности – васпитачи, учитељи руководиоци секција, одељењске	-последња седмица септембра

		садржаји	старешине	
3.	Обележавање Дечје недеље	-ЧОС посвећен правима детета, цртање у дворишту за разредну наставу, панои са лепим порукама, разговор представника Ученичког парламента са директором школе, спортски турнири и други садржаји планирани програмом обележавања Дечје недеље	Учитељи, одељењске старешине, координатор Ученичког парламента, ученици	-прва седмица октобра
4.	Дан ученика у настави	-све часове реализују ученици школе, мењају и остале запослене	-ученици, одељењске старешине, предметни наставници	- или петак у Дечјој недељи или у новембру Дан просветних радника
5.	Обележавање Дана школе	-постављање изложбе учениких радова у холловима -литерарни и ликовни конкурс и доделе награда -приредба са наступом хора -друге активности према годишњем плану рада сваке школске године	-наставници српског језика, ликовне културе, музичке културе, техничког, учитељи, други наставници у зависности од планираних активности	-23. децембар или четврта седмица децембар / зависи од календара у текућој школској години /
6.	Прослава Нове године	-уређење холова и учионица, одељењска дружења, израда честитки за суграђане и подела уз чајанку	-учитељи и родитељи, ученици, стручни сарадници	-од 22. до 31. децембра сваке школске године
7.	Прослава Светог Саве	-приредбе за ученике и родитеље у матичној школи и издвојеним одељењима	вероучитељи, наставници музичке културе и српског језика	27.јануар
8.	Посета Музеју, Градској галерији, Градском културном центру и Јокановића кући	-организовани одлазак ученика и обилазак поставки, учешће у креативним радионицама	учитељи, одељењске старешине, наставници ликовне културе, историје и српског језика, помоћник директора	током године, према садржајима и активностима који буду на програмима наведених институција
9.	Гледање позоришне представе, гледање биоскопске представе	-организовани одлазак ученика	одељењске старешине, помоћник	једном до два пута у току године

			директора	
10.	Посете Градској библиотеци	-уознавање са градском библиотеком ученика првог разреда, присуство креативним радионицама / према плану библиотеке /, присуство књижевним већерима и другим активностима које библиотека реализује	Учитељи, наставници српског језика, ученици	током године у зависности од понуђених активности библиотеке
11.	Мала школа Бонтоне	- реализација по шест радионице у сваком одељењу 3. разреда према бази сценарија за радионице	-учитељи трећег разреда	-октобар и новембар
12.	Програм интеркултуралне размене – реализација пројекта Швајцарске фондације „Песталоци“, Ужичког центра за права детета, наше и још једне основне школе града	-15-дневни боравак 10 до 20 ученика са 2 до 3 наставника у Дечјем селу у Швајцарској у Трогену. Број ученика зависи од програмских активности и фондације Песталоци, а разликује се у свакој школској години	- 10-20 ученика 7. и 8. разреда и два до три наставника школе	-септембар, октобар, децембар, април / могући су и други термини, а зависе од наведених организација /
13.	Ускршња изложба дечјих радова	-израда дечјих радова на часовима слободних активности / могућа продајна изложба /	-ученици, одељењске старешине, наставници ликовне културе, биологије, техничког и руководиоци појединих секција	-март и април
14.	Припреме за дружење ученика разредне наставе са предшколцима из градских вртића и предшколским групама наше школе и њиховим родитељима	-припрема дечјих радова за поклон предшколцима, припреме пригодних мини- приредби и радионица	-стручно веће васпитача и учитеља	-април, мај / могући и други термини /
15.	Посета деце предшколских група из градских вртића	-реализација припремљених активности и програма / креативне ликовне, музичке, драмске, спортске радионице.../	-стручно веће васпитача и учитеља	-април, мај / могући и други термини /
16.	Приредба у Стапарима	-продајна изложба дечјих радова, дружење са ученицима из матичне школе,	-наставници у ИО Стапари, наставници матичне школе	мај

		спортски сусрети, радионице, приредбе	укључени у ове активности	
17.	Фестивал науке	-демонстрације огледа, експеримената, примена савремене технологије у свакодневном животу из разних научних области	-предметни наставници, директор	-новембар или мај / не сваке године /
17.	Хуманитарне акције	-реализација различитих хуманитарних акције: учешће у кросу, „Друг-другу“, у Дечјој недеље књиге и прибор за најугроженију децу града; акције Црвеног крста града; поклон пакетићи за дечје одељење болнице и Дом „Петар Радовановић“; друге акције	-учитељи, наставници, директор школе	-октобар, децембар, током године
18.	Сабирне акције	-прикупљање секундарних сировина, сабирна акција књига за школску библиотеку и сл.	-помоћник директора, наставници биологије	-током године
19.	Концерт Музичке школе	-договор о времену реализације, концерт у фискултурној сали	-директори наше и музичке школе, наставници музичке школе	-мај или у неком термину који договоре директори школа
19.	Промиција најуспешнијих ученика осмог разреда	-доделе Вукове и посебних диплома на свечаности са уручењем награда и пригодним програмом; пријем носиоца Вукове дипломе и њихових родитеља	-одељењске старешине, наставници српског језика и музичке културе, директор школе	у јуну пре полагања завршног испита
20.	Другарско веће за ученике осмог разреда	-избор објекта, дружење	-представници Ученичког парламента, родитељи, помоћ прижају и одељењских старешина	у јуну пре полагања завршног испита

Садржаји у овом програму биће допуњени сваке школске године. У великој мери зависе и од активности у локалној средини, као и од укључивања школе у нове пројекте.

VIII ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Овим програмом обухваћени су сви ученици Школе. Ученици седмог и осмог разреда анкетом на почетку школске године одређују се за изабрани спорт, који се реализује са једним часом недељно. За ученике петог и шестог разреда у оквиру предмета физичко и здравствено васпитање реализују се фонд од 1,5 часа недељно за изабрани спорт и друге физичке активности.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Турнири у изабраним спортовима за ученике од 5-8. разреда	-међуодељењске утакмице по изабраним спортовима	-наставници физичког васпитања	-септембар, октобар, април и мај
2.	Рад спортских секција	-тренинзи и учешће на спортским надметањима у следећим спортовима: кошарка, фудбал, одбојка, рукомет, стрељаштво, стони тенис, гимнастика	наставници физичког васпитања	-током целе године
3.	Крос „За срећније детињство“ и априлски крос	-реализација кроса уз учешће ученика свих узраста	наставници физичког васпитања и учитељи	-прва седмица октобра и април
4.	Улична трка града	-реализација трке у сарадњи са локалном управом	наставници физичког васпитања, васпитачи и учитељи	-септембар и април
5.	ОСИШОС	-учешће на такмичењима у оквиру ОСИШОС-а за екипе школе у свим спортовима	наставници физичког васпитања	-април, мај
6.	Такмичење у стоном тенису	-школа је традиционално домаћин овог такмичења за све екипе града / основних и средњих школа	наставници физичког васпитања	-фебруар
7.	Такмичење у стрељаштву	-школа је традиционално домаћин овог такмичења за све екипе града	наставници физичког васпитања и клуб	-фебруар
8.	Недеља спорта	-градска манифестација спортских активности ученика кроз различите турнире и спортска такмичења у школи и граду током једне наставне недеље	наставници физичког васпитања, учитељи и одељењске старешине	-октобар и април или мај
9.	Наставак реализације физичких активности у рзредној настави- пројекат „Покренимо нашу децу“	-у делу часова физичког васпитања у разредној настави реализоваће се спотрске активности са	Учитељи и ученици	Током целе школске године, а посебно

		коришћењем реквизита у учионицама и физкултурној сали, а повремено и на спортском полигону школе		током зимског периода, кад је физичка активност смањена
10.	Друге спотрско-рекреативне активности и активности током реализације излета и наставе у природи	Према Годишњем плану рада школе за сваку школску годину и годишњим плановима за физичко васпитање, плановима наставе у природи	наставници физичког васпитања	-током године

Такође постоји могућност проширивања садржаја и активности.

IX ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Под другим облицима ризичног понашања нарочито се издвајају употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци и малолетничка делинквенција. Посебно се овим Школским програмом планирају садржаји везани за упознавање запослених и ученика о забрани дискриминације и дискриминаторског понашања. То је понашање којим се на непосредан или посредан начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање (искључивање, ограничавање, давање првенства) у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиских лица на отворен или прикривен начин. Дискриминаторно понашање може бити заснива се на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта / или расељеног лица /, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким и другим организацијама и другим личним својствима. Такође се у овим програмом Школа бави и забранама понашања које вређа углед, част или достојанство.

На реализацији овог програма укључени су сви запослени у Школе, а посебно Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања. Програм се операционализује Годишњим планом рада за сваку школску годину. Приликом реализације програма активно се укључују лица из локална средина, а посебно: представници МУП-а, Завода за јавно здравље, Центра за социјални рад, Дечјег диспанзера и патронажне службе, Црвеног крста. Укључују се и лица обучена за превенцију и интервенцију у случајевима насиља, злостављања и занемаривања, дискриминације и других облика ризичног понашања, које утврђује министар.

У реализацију се активно укључују и вршњачки тимови из школе и средњих школа града. Посебно се укључује Ученички парламент. Вршњачки тимови из школе похађају обуке у Школи, а неки приликом боравка у Дечјем селу у Трогену. Прошле школске године реализован је посебан програм са локалном средином везан за безбедност. У овом програму са ученицима су реализоване и неке теме из овог програма, реализатори су били представници МУП-а. Уколико се овај пројекат настави и наредних година биће саставни део Школског програма.

Ред	Активности ПРЕВЕНТИВНЕ	Начин реализације	Носиоци	Време
-----	------------------------	-------------------	---------	-------

број	АКТИВНОСТИ		активности	реализације
1.	Обрада тема у оквиру ЧОС које се односе на упознавање са правилима понашања у школи и израду одељењских правила; теме везане за другарство, узајамно уважавање, толеранцију; теме везане за ненасилно решавање сукоба	часови одељењског старешине и радионице	-одељењске старешине, стручни сарадници	-током целе године, према плановима рада одељењског старешине
2.	Теме везане за насиље, посебно електронско насиље, трговину људима, опсаности од злоупотребе психоактивних супстанци и алкохола, дискриминације, затим поступање установе, мере	часови одељењског старешине и радионице	представници локалне средине, помоћник директора, одељењске старешине	-током целе године, према плановима ЧОС-а и плану лица из локалне средине
2.	Рад у области културних, спортских, хуманиратних и других активности уз укључивање ученика у разноврсне садржаје	-приредба за полазак у школу -програми у оквиру Дечје недеље -обележавање Дана школе и Светог Саве -учешће у хуманитарним акцијама -учешће на разним конкурсима -учешће на такмичењима -спортски турнири -обележавање значајних датума на ЧОС-у -посете биоскопу, позоришту, библиотеци -обилазак Градске галерије и Јокановића куће -сарадња са другим школама -постављање изложби радова ученика у холловима школе и друге активности	-одељеске старешине -руководиоци секција -Тим	-током целе године, према Годишњем плану рада школе
4.	Рад са родитељима ученика који испољавају проблеме у понашању	-појачан васпитни рад кроз информисање, договарање о даљем поступању и сарадњи	-одељески старешина и стручни сарадници	-у септембру и по потреби током године
5.	Рад са ученицима члановима парламента	-хуманитарна акција друг-другу и друге сличне акције -дебате везане за	-чланови парламента и наставници који координирају	-октобар и током године

		злоупотребу алкохола и психоактивних суспензија	рад	
6.	Сарадња са локалном средином – Домом здравља, Патронажном службом, Заводом за заштиту здравља, Школском управом, Центром за социјални рад, Општином, Црвеним крстом, спортским клубовима и удружењима, библиотеком, МУП-ом ...	договори, анализе, предавања и радионице за ученике, реализација заједничких активности	-директор -наставници -одељење старешине -Тим -сарадници из локалне средине	током године према планираним активностима и по потреби
7.	Упознавање родитеља са Посебним протоколом о заштити деце- родитељи ученика I разреда – по потреби и у другим одељењима	родитељски састанци	-одељење старешине	I разред новембар, а за остала у току године
9.	Упознавање ученика са Посебним протоколом о заштити деце и поступању у установи у одговору на насиље злостављање и занемаривање и забрану дискриминације за I и V разред	на часовима одељењског старешине	стручни сарадници и одељење старешине	од новембра и децембар
11.	Стручно усавршавање наставника / број семинара и наставника који их похађају зависи од буџетских средстава /	Семинари везани за превенцију насиља и рад са одељењем	Учитељско друштво, РЦУ	-током године
12.	Идентификовање и рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања и дискриминације	-разговор одељењских старешина и утврђивање стања у одељењима	чланови Тима и одељење старешине	-током године
13.	Предлози Тима о мерама за превенцију и заштиту одељења у којима је утврђена присутност ризика од појаве насиља, злостављања и дискриминације	-седница Тима	Тим	-март
14.	Предлози Тима за побољшање ситуације и извештај о раду Тима	-у писменој форми подноси се извештај директору два пута годишње	Тим	јануар и јун
15.	Извештавање органа управљања, Савета родитеља и ученичког парламента о раду Тима	-на седницама	директор школе	јануар- мај-јуни
	ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања или занемаривања и	-прикупљањем информација / директно или индиректно /	-Тим и сви запослени	-редовно током године

	дискриминације	-преглед видео записа		
2.	Прекид насиља и смиривање учесника	-на месту дешавања раздвојити сукобљене и по потреби пружити или обезбедити потребну помоћ	сви запослени у установи	-у моменту дешавања
3.	Обавештавање родитеља	-телефонским путем или писмено	-одељењски старешина Тим, директор	-одмах после прекида и смиривања или по сазнању
4.	Консултације у вези насиља које се десило / околности, анализа чињеница, процена нивоа /	-разговор и анализа ситуације	одељењски старешина, дежурни наставник, стручни сарадници, Тим, директор, ученички парламент	-непосредно после дешавања
5.	Појачан васпитни рад са ученицима који су извршили први ниво насиља	-разговор са починиоцима насиља -разговор са ученицима који су трпили насиље -разговор са ученицима сведоцима насиља и целим одељењем -разговор са родитељима	-одељењски старешина и родитељ	-увек када се деси насиље
6.	Евиденција и праћење понашања ученика у насиљу првог нивоа и извештавање Тима	-евиденција насиља -праћење мера -писани извештај Тиму на крају тромесечја	-одељењски старешина	-код сваке појаве насиља првог нивоа
7.	Појачан васпитни рад са ученицима који су поновили насиље првог нивоа	-прикупљање инфромација и разговори одељењског старешине и стручних сарадника са учеником и родитељима и даљи васпитни рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитно-дисциплински поступак	-одељењски старешине -стручни сарадници -остали чланови Тима -директор -родитељ	-увек када одељењски старешине процени да је овај рад неопходан, рад код једном или неколико пута поновљеног насиља првог нивоа
8.	Послови везани за процедуре насиља другог нивоа	-изјаве ученика у присуству родитеља о самој ситуацији -прикупљање осталих података - разговори одељењског старешине и стручних	-одељењски старешине -стручни сарадници -остали чланови Тима -директор	-увек када се деси насиље другог нивоа

		сарадника са учеником и родитељима - даљи појачан васпитни рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитно-дисциплински поступак	-родитељ	
9.	Израда оперативног плана заштите за ученика- ученике	-планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, стручни сарадници, директор, родитељ и др.	-у сваком насиљу другог нивоа
10.	Послови везани за процедуре насиља трећег нивоа	-послови око прикупљања информација -изјаве о насиљу ученика коју он даје директора у присуству стручног сарадника и родитеља /ако није спречен / -директор покреће васпитно-дисциплински поступак -изрицање мере -информисање, по потреби укључивање и сарадња са Центром за социјални рад, здравственим службама, полицијом, Школском управом и другим организацијама -појачан васпитни рад са учеником	-одељењски старешине -стручни сарадник, -остали чланови Тима -директор -родитељ -представници других организација	-увек када се деси насиље трећег нивоа
11.	Подношење пријава надлежним органима, организацијама и службама и обавештавање Школске управе о насиљу трећег нивоа	-пре подношења пријаве разговор са родитељима -писмена пријава -писмено обавештење	директор школе	-у року од 24 сата
12.	Израда оперативног плана заштите за ученика-ученике	-планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, стручни сарадник, директор, родитељ и др.	-у сваком насиљу трећег нивоа
13.	Информисање Центра за социјални рад и полиције о сумња или сазнање о насиљу, злостављања или занемаривању и дискриминацији које ученик	-писмено обавештење	-директор школе	- када се сумња или се утврди да постоји такво насиље

	трпи у породици			
14.	Обавештавање родитеља и полиције када постоји сумња да насилни догађај има елементе кривичног дела или прекршаја	-писмено обавештење	-директор школе	- када се сумња или утврди да насиље има елементе кривичног дела или прекршаја
15.	Послови везани за процедуру када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања и дискриминације	-директор школе предузима мере према запосленом, а са дететом процедура заштите	-директор школе	- када је запослени починиоц
16.	Обавештавање полиције када је родитељ починилац насиља и злостављања или дискриминације према запосленом	-позивање полиције	-директор, -секретар, -дежурни наставник -чланови Тима	-одмах када се насиље деси
17.	Обавештавање родитеља, по потреби и полиције и Центра за социјални рад о насиљу ученика према запосленом - покретање васпитно-дисциплинског поступка за тог или те ученике -изрицање васпитно-дисциплинске мере у складу са Законом	-обавештавање родитеља и надлежних институција -рад на процедури покретања васпитно-дисциплинског поступка и изрицања васпитно-дисциплинске мере на седници Наставничког већа	-директор школе -директор и остали учесници у васпитно-дисциплинском поступку	-одмах када се насиље деси
18.	Обавештавање родитеља, полиције и Центра за социјални рад о сумњи да је починилац насиља треће одрасло лице	-усмено и писмено обавештавање	-директор школе	-одмах по сазнању

Овај програм се проширује сваке године. Пошто су усвојени неки нови правилници и проширени протоколи (превенција дискриминације, дигиталног насиља, платформе везане за дигитално насиље..) сваке године се убацују нови садржаји.

IX ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

У циљу подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства Школа ће реализовати ваннаставне активности ученика у области науке, технике, културе, уметности, мадија и спорта. Реализација ових активности везана је и за сарадњу са локалном средином и ангажовањем Школе у разним пројектима. Садржај ових активности у разредној настави дат је у склопу програма за сваки разред, а овде су садржаји дати оријентационо. Сви садржаји и активности које се реализују у току једне школске године нису унапред предвидиви, односно током године се реализују и неке активности и садржаји који нису дати у плановима. У предметној настави ученици се изјашњавају путем анкете о укључивању у неку од секција на почетку сваке школске године. Веома је значајно што се на овим активностима ради на развијању духа другарства, толеранције на различитости, спремност пружања помоћи и подршке другима, духа тимског рада. У табели су дати глобални садржаји који су у Годишњем плану рада школе детаљније разрађени, а током године се често реализује више од планираног.

У Школи се посебна пажња посвећује формирању музичке и драмске групе, школског листа, фолклора и спотра.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	<p><u>Разредна настава</u>- активности за сва одељења:</p> <ul style="list-style-type: none"> -приредба за предшколске групе и ученике 1. разреда -обележавање Дечје недеље -радионице о Конвенцији, пријем првака у Дечји савез, акције прикупљања прибора и уџбеника -обележавање значајних датума: Дан школе, Свети Сава и други <p>-уређење учионица и холова</p> <p>-учешће у разним такмичењима, посебно „Мислиша“ за све узрасте и у такмичењу из математика за ученике 3. разреда, као и учешће на такмичењу рецитатора</p> <p>-сарадња са Црвеним крстом и реализација хуманитарних акција и такмичење занања о Црвеном крсту</p> <p>-посете изложбама, позоришној представи, обилазак знаменитости града</p>	<p>-припрема програма и извођење приредба</p> <p>-радионице, игра, дружења, изреда радова за конкурс...</p> <p>-израда цртежа, паноа, гајење украсног биља</p> <p>-припреме и учешће на такмичењима</p> <p>-учешће у хуманитарним акцијама и такмичење екипе</p> <p>-избор представа и поставки и одлазак ученика</p>	<p>-актив 3. разреда</p> <p>-учитељи свих одељења, вероучитељи, наставници музичког</p> <p>- учитељи, предметни наставници</p> <p>-учитељи свих одељења,</p> <p>учитељи свих одељења</p> <p>-учитељи свих одељења</p>	<p>-1. дан школске године</p> <p>-прва седмица октобра</p> <p>-трећа седмица децембра и последња јануара</p> <p>-током године</p> <p>-током године, посебно у другом полугодишту</p> <p>-током године</p>
2.	<p><u>Новинарска секција</u>- израда појединих врста новинарских чланака- извештај, интервју, репортажа, припрема чланака за израду школског листа – „Анријаш“ у електронској форми, посета једној штампарији у граду и мини-сајму књига; уређење фејсбук- странице о школи, посете књижевним већерима у библиотеци</p>	<p>-упознавање са новинарском делатношћу, врстама писања, практична вежбања израде новинарских чланака и прилога за лист; уређење листа и постављање на сајт, редовно ажурирање фејсбук- странице о школи</p>	<p>-наставник српског језика задужен за ову секцију</p>	<p>-један час недељно током целе године,</p>
3.	<p><u>Рецитаторска секција</u>- упућивање ученика у правилно изговарање,</p>	<p>- практична вежбања, наступи и такмичења</p>	<p>-наставник српског језика задужен за ову</p>	<p>-један час недељно током целе године,</p>

	наглашавање и акцентовање поезије, учешће рецитатора у школским приредбама и програмима, избор песама за такмичење, припрема ученика и учешће на школском такмичењу и смотри рецитатора, сусрети са песницима у библиотеци града или Школи		секцију	учешће у приредбама и такмичењу према календару за сваку школску годину
4.	<u>Драмска секција</u> – припрема краћих представа и наступи на приредбама	-рад са текстовима, практична вежбања, реализација наступа	-наставник српског језика задужен за ову секцију	-један час недељно током целе године,
5.	<u>Библиотечка са читалачким клубом</u> реализација радионица, сарадња са библиотеком и предлози за књиге, панои у холловима о знаменитим књижевницима, акција сакупљања књига за школску библиотеку, књижевно веће	-читање одабраних дела / најчитанијих за одређени узраст /, радионице са анализама и дебатом о тим делима, избор књиге године за сваки разред, покретање читалачке значке	-библиотекари и један наставник српског језика	-један час годишње
5.	<u>Ликовна секција</u> – упознавање ученицима са различитим методама и стиловима изражавања у ликовној култури, израда цртежа, слика, предмета, постављање изложби у холловима школе, учешће у градским манифестацијама везаним за овај предмет, учешће на различитим конкурсима, посете изложбеним поставкама у граду	-упознавање са различитим техникама ликовног изражавања, израда радова, постављање изложби, развијање способности критичких процена радова, уређење Школе, припреме радова за конкурсе	-натаници ликовне културе	-један час недељно током целе године- изложбе у децембру, јануару и априлу, конкурси током године
6.	<u>Историјска секција</u> - упознавање ученика са историјом, обичајима, знаменитим личностима, споменицима града, обележавање значајних датума из прошлости наше државе и најистакнутијим личностима, продубљивање знања из овог предмета, реализација тематских изложби, посете Музеји и Историјском архиву града, израда и постављање паноя,	-приказивање дикументарног материјала и документарних филмова, посета историјским објектима и институцијама града, припрема изложби за кабинет и холове, употреба различитих историјских извора	-наставник историје задужен за ову секцију	-један час недељно током целе године, изложба уз одабране датуме и догађаје у текућој години

	тематска недеља посвећена једном од значајнијих историјских догађаја у свакој школској години			
7.	<u>Планинарско-географска</u> секција- употреба компаса, упознавање са светским чудима и израда паноа о истим, са светском културном баштином и објетима и локалитетима у Србији који се у тој баштини, обилазак занимљивих географских дестинација у окружењу, панои о глобалном загревању и угроженим животињским врстама, обележавање Дана планете Земље	-реализација посете Потпећкој пећини, Стопића пећини, Стапарској бањи, израда паноа о светским чудима, приказивање филмова о условима живота на половима, израда паноа о глобалном загревању	-наставник географије, задужен за ову секцију, помоћник директора, наставници физичког, наставник који води саобраћајну секцију, наставници који се баве риболовом и планинарењем, родитељи	-један час недељно током зимског периода, на јесен и пролеће остали садржаји
8.	<u>Кулинарска</u> секција- правилно припремање хране, избор намирница, здрава исхрана, практичан рад, помоћ мама и бака, Како то раде светски познати кувари, наша традиционална јела,	-вежбање, избор и припрема одабрани јела и десерта, обилазак ресторана и кухиља / начин припремања харане, начин сервирања /, гледање кулинарских емисија	-наставник задужен за кулинарску секцију	-један час недељно током целе године, учешће у програмима школе
9.	<u>Еколошка</u> секција- израда паноа о очувању животне средине, знаменитим биолозима Србије, уређење кабинета, извођење експеримената са биљкама, обилазак кабинета биологије у медицинској школи и депоније „Дубоко“, одржавање зелених површина у окружењу школе, обележавање датума- Дан вода, Дан борбе против пушења, Дан заштите животне средине, Дан планете Земље	-практични радови, употреба додатне литературе, коришћење интернета за прикупљање података, постављање паноа	-наставници биологије	један час недељно током целе године, панои према датумима
10.	<u>Саобраћајна</u> секција- упознавање ученика са правилима у саобраћају, са тествима за полагање возње, вежбање возње бицикла, ролера и тротине на спортском полигону,	-прикупљање прилога о опсаним и ризикантним ситуацијама у саобраћају, тестови са прописима, практична вежбање, такмичења	-наставник задужен за ову секцију	један час недељно током целе године

	учешће у такмичењу			
11.	<u>Грађевинско-архитектонска</u> секција-упознавање ученика са различитим стилovima и техникама градње, израда шема, цртежа, модела, практични радови и израда модела, припреме за такмичење	-практични радови, постављање изложби у кабинету и холовима школе и учешће на такмичењу	-наставник задужен за ову секцију	један час недељно током целе године
12.	<u>Информатичко-програмерска</u> секција-упознавање ученика са основним софтверима за израду програма, употреба одређеног програмског језика за израду програма и припреме за такмичење	-практични радови и учешће на такмичењу	-наставник задужен за ову секцију	један час недељно током целе године
13.	<u>Роботичка</u> секција-упознавање са основама роботике, практични рад на моделима, припреме за такмичење	-вежбање, израда модела, припреме за такмичење и учешће	-наставник задужен за ову секцију	један час недељно током целе године
14.	<u>Спортске секције</u> - са ученицима ће радити фолклор, рукомет и одбојка, а непосредно пре такмичења припремаће се ученици и за друге спортове, посебно атлетику -они ће се обучавати за правилно бављење одређеним спортом, увежбавати и усавршавати и припремати за спортска такмичења на турнирима и ОСИШОС-у	-практично упражњавање одређеног спорта на тренинзима и учешће на такмичењима	-наставници ће водити по две секције	по један час недељно током целе године за сваку секцију / односно по 18 часова за дечаке и девојчице /

X ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Школа у сарадњи са установама за професионалну оријентацију помаже родитељима, односно другим законским заступницима и ученицима у избору средње школе и занимања, према склоностима и способностима ученика и у том циљу прати њихов развој и информише их о карактеру и условима рада појединих занимања. Ради праћења индивидуалних склоности ученика и пружања помоћи ученицима и њиховим родитељима, односно другим законским заступницима у избору средње школе и занимања, школа формира тим за професионалну оријентацију, у чијем саставу су стручни сарадници и наставници. Тим за професионалну оријентацију реализује програм професионалне оријентације за ученике седмог и осмог разреда.

Основни циљ професионалне оријентације је упознавање ученика са светом занимања, упознавање са различитим пословима и професијама у којим се ти послови обављају и

развијање свести код ученика о личним склоностима и интересовањима и способностима за бављење одређеним пословима и занимањима. Реализује се кроз различите садржаје у оквиру редовне и додатне наставе, слободне активности, посете, наставу у природи, излете и екскурзије. Крајњи циљ је да се ученици добро процене своје способности и интересовања, стекну правилан став о радном ангажовању и оспособе да самостално одаберу наставак школовања. Интензиве активност у овој области ради се са ученицима седмог и нарочито осмог разреда и овде су наведене те активности.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Подела едукативних материјала везаних за избор занимања - школе	-постављање паноа и подела информатора ученицима	-одељењске старешине и стручни сарадници	-током године
2.	Реализација радионица за ученике 7. и 8. разреда везане за правилано професионално усмеравање и избор занимања	-реализација по 2 радионица у свим одељењима 7. и по три радионице у свим одељењима 8. разреда	-одељењске старешине и стручни сарадници	- од новембра до априла
3.	ЧОС- две радионице-за ученике осмог разреда о начину, условима и корацима приликом избора средње школе	-реализација по две радионице у одељењима 8. разреда	-стручни сарадници	-децембар и март
4.	Посете средњим школама града – у време када те школе имају своје промоције-дани отворених врата	-обилазак школа са ученицима	-одељењске старешине и предметни наставници	април, мај
5.	Презентација средњих школа у нашој школи	-присуство презентацији средњих школа разговор са наставницима – ученици 8. разреда	-одељењске старешине, директор школе	март, април
6.	Индивидуално професионално саветовање за ученике 8. разреда	-тестирање и разговори индивидуално са ученицима	-психолог школе	април, мај
7.	Посета манифестацијама / Сајам образовања / ученика 8. разреда	-реализација посете	одељењске старешине	мај
8.	Организација реалних сусрета и упознавање са светом рада за ученике 8. разреда / обилазак предузећа и установа /	-реализација реалних сусрета у Техничкој школи и радним организацијама дрвне индустрије	одељењске старешине и предметни наставници	мај
9.	Саветодавни разговори са	- индивидуални разговор са ученицима	ОС, стручни сарадници и	током године, посебно мај,

	ученицима осмог разреда везаних за даље школовање		предметни наставници	јун
10.	Инфромисање родитеља о њиховом учешћу у избору средње школе; о организацији пробног завршног и оствареним резултатима, организацији завршног испита	-један општи родитељски сатанак, одељењски родитељски састанци, Савет родитеља школе	Психолог, одељењске старешине, директор	април и мај

XI ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Брига о здрављу ученика заузима једно од кључних места у раду Школе. Од школске 2017/2018. године у оквиру предмета физико васпитање уведено је здравствено васпитање у првом и петом разреду, а од школске 2018/2019. године и у другом и шестом разреду. Брига о здрављу прожима се у редовној настави многих предмета / Свет око нас, Природа и друштво, Биологија, Географија, Хемија, Физичко и здравствено васпитање /, у часовима одељењског старешине, а представници неких институција локална средина веома су ангажовани при реализацији овог програма. Пре свих ту су здравствене установа, а посебно патронажна служба, Завод за јавно здравље, потом Црвеног крста и МУП-а. Циљ програма је друштвена и лична брига о здрављу сваког детета. Један од најважнијих циљева у области здравствене заштите је и развијање, код сваког ученика појединачно, свести о значају очувања личног здравља и значаја његовог активног односа према томе, као и развијање правилног односа према исхрани, слободном времену, боравку у природи, редовним консултацијама у здравственим службама и избегавању ризичних ситуација и понашања, која могу штетно утицати на њих.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Систематски прегледи ученика у Дому здравља при упису у предшколско, први разред и даље у 3, 5. и 7. разреду, као и приликом уписа у средњу школу.	-обављање прегледа у здравственој установи у присуству родитеља	-здравствене установе	-октобар, новембар, април и мај
2.	Вакцинација ученика	-вакцинација у здравственој установи у присуству родитеља	-здравствене установе	према календару здравствене установе
3.	Стоматолошки преглед	-по одељењима одржана предавања и обављени систематски прегледи зуба у школској амбуланти	-школски стоматолог	-током године
4.	Предавања Патронажне службе Дома здравља: према избору тема Дома здравља, а које се односе на	-предавање у сваком одељењу од 1-8 разреда, према плану службе	-Патронажна служба Дома здравља	-према плану Дома здравља

	одређени узраст / од личне хигијене, преко здраве исхране, промена у пубертету до бављења спортом и заштите од алкохола, дувана и психоактивних супстанци /			
5.	Предавања о трговини људима представника МУП-а за ученике 7. или 8. разреда	-радионице у сваком одељењу	-МУП	-према плану МУП-а
6.	Предавање о болестима зависности Завода за јавно здравље	-радионице у сваком одељењу 7. и 8. разреда	-вршњачки едукатори и одељењске старешине	-према календару Завода
7.	Обележавање значајних датума везаних за здравствену превенцију	-часови одељењског старешине, еколошка секција	-одељењске старешине, предметни наставници	-током године
8.	<p>Реализација тема на ЧОС-у:</p> <p>„Стоматолог није баук“- <u>1. разред</u></p> <p>„Лична хигијена“, „У здравом телу здрав дух“</p> <p><u>2. разред</u></p> <p>„Водимо рачуна о здрављу“, „Дечаци и девојчице се разликују“</p> <p><u>3. разред</u></p> <p>„Чувамо наше здравље- исхрана, спорт“, „Дечаци и девојчице се мењају“, „Стоматолог није баук“</p> <p><u>4. разред</u></p> <p>„Како да се здраво хранимо“, „Злоупотреба дроге и превенција наркоманије“</p> <p><u>5. разред</u>,</p> <p>„Шта знамо о болестима зависности“, „Рачунари-како их користимо“, „Лична хигијена“, „Шта је странпутица“</p> <p><u>6. разред</u>,</p> <p>„Комплекси и шта са њима“, „Социјализација полног нагона“</p> <p>„Наша свест о алкохолу и дроги“, „Компјутерска зависност“, „Предлажемо вам здрав стил живота“ – за</p> <p><u>7. разред</u></p> <p>„Наличје полног живота“</p>	-часови одељењског старешине	-одељењске старешине или предавачи из локалне средине	-према плановима током године

	„Болести зависности“, за 8. разред			
9.	Реализација акције – Дан здраве исхране	-укључивање свих ученика, постављање трпезе са здравом храном	-наставници биологије	-једном у првом полугодишту
10.	Бављење спортом - сви часови физичког васпитања, часови спортских секција, боравак на настави у природи и излету, недеље спорта, наставак активности пројекта Здраво растимо	-одржани часови физичког васпитања, секција, такмичења у овој области, турнира, рекреација током наставе у природи, излета и екскурзија	-наставници физичког васпитања и одељењске старешине	-током године на свим наведеним садржајима

XII ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Школа у сарадњи са надлежним установама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите. Уколико је потребно школа организује прикупљање средстава за ове сврхе кроз акције школског спорта, волонтирања и других добротворних акција.

Школа посебно води рачуна о ученицима који имају потешкоће у породичном окружењу –породица у процедури развода брака, лоши узајамни односи родитеља, озбиљнија болест ужег члана породице или ученика, тешки материјални услови, проремећаји понашања родитеља или ученика, болести зависности родитеља или ученика, други поремећаји понашања – бежање из школе, крађа, припадност деструктивној групи. За ове ученике организују се посебне активности у сарадњи са локалном заједницом, пре свега Центром за социјални рад.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Идентификација ученика са тешкоћама у емоционалном развоју, сазревању, променама у понашању, тешкоћама у напредовању и тежим породичним проблемима	-подаци из упитника за родитеље ученика првог разреда, разговор са родитељима, подаци Центра за социјални рад (ЦСР), разговор са ученицима, ОС, наставницима.	-родитељи, ЦСР, стручни сарадници, ОС, наставници.	током школске године
2.	Рад са родитељима на оснаживању за решавање проблема ученика који су последица поремећених породичних односа	-саветодавно – инструктивни рад са родитељима и ученицима	-стручни сарадници, наставници, ЦСР	током школске године
3.	Оспособљавање родитеља за решавање проблема који	Саветодавно – инструктивни рад са	Стручни сарадници,	током школске

	се односе на понашање ученика	родитељима	наставници , ЦСР	године
4.	Сарадња са социјалним институцијама	предавања, саветодавни разговори, тематско – едукативне радионице, студије случаја	ЦСР, представници школе	према потреби
5.	Посредовање у остваривању права на материјалну помоћ /уџбеници, настава у природи, екскурзије, лечења, летовање/	-упућивање дописа одговарајућој институцији и разговори са родитељима	одељењске старешине, ЦСР, општина, Црвени крст	током школске године
6.	Организација хуманитарних акција	договор са родитељима, ученицима и наставницима;	-Ученички парламент, наставници	током школске године
7.	Донације у пројектима за ове ученике	у оквиру пројеката обезбеђена средства и помоћ овим ученицима	-реализатори пројекта и организације које га финасирају	током године

XIII ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса. Очување природних ресурса односи се и на упознавање са коришћењем и рационалном употребом тих ресурса у области енергетике. Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине - локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине.

У оквиру овог програма ученици се информисају о значају очувања животне средине, са посебним освртом на њихов лични допринос и ангажовање у реализацију акција на нивоу школе и локалне заједнице. На часовима одељењског старешине у свим узрастима обрађују се одређене теме. Посебне активности реализују наставници биологије у редовној настави и у раду еколошке секције. У редовној настави приликом обраде пригодних тема / Свет око нас, Природа и друштво, географија, биологија, физика, хемија, техничком / ученици ће добити информације о загађивачима ваздуха, глобалном отопљавању, променама у клими и њиховом утицају на живот на планети, значају одрживе енергије, значај селекције отпада, рециклаже истог, заштити вода, шума, утицај отпада, посебно пластике, на животну средину, опасности од пожара и поплава.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Реализација тема на ЧОС-у: „Дан животиња“, „Дан вода и пролећа“, „Природа се чува и воли“- 1. и 2. разред исте ове радионице и	- часови одељењског старешине	-одељењске старешине	-према плановима током године

	<p>„Царство биљног света-еколошка радионица“ <u>3. разред</u> „Природа се чува и воли“ и „На путу од куће до школе“ <u>4. разред</u> „Наше дружење на екскурзији“, „Уређујемо учионицу“, <u>5. разред</u>, „На екскурзији..“, „Уређујемо учионицу“, <u>6. разред</u>, „На екскурзији..“, „Уређујемо учионицу“, „Наши трагови по клупама, зидовима“ “Култура живљења“ <u>7. разред</u> „На екскурзији..“, „Уређујемо учионицу“, „За успомену школи“ <u>8. разред</u></p>			
2.	<p>Рад еколошке секције -израда едукативних паноа, мерења загађења реке, посета Заводу за јавно здравље, постављање садница украсног шибља и цвећа у школском дворишту, прикупљање података са интернета о загађењу животне средине, обележавање дана борбе против пушења, Дана вода, Дана планете Земље, Дана озонског омотача...</p>	<p>-рад еколошке секције, посета околине града, израда и постављање паноа, брига о биљкама у школском дворишту</p>	<p>Наставник задужен за рад еколошке секције, ученици</p>	<p>-према плановима током године</p>
3.	<p>Укључивање у акције локалне заједнице на рециклажа отпада</p>	<p>-сарадња са депонијом „Дубоко“ у оквиру пројекта селекције и рециклаже отпада</p>	<p>-одељеске старешине, еколошка секција</p>	<p>-према плановима током године</p>
4.	<p>Акција „Очистимо Србију“- локална средина</p>	<p>-чишћење града и околине</p>	<p>-ОС и ученици, остали запослени</p>	<p>Април или мај</p>
5.	<p>Сакупљање секундарних сировина -акција сакупљања старог папира -одлагање потрошених батерија -одлагање отпада у школи у посебним контејнерима</p>	<p>-током године редовно сакупљање и одлагање отпада и секундарних сировина</p>	<p>-ОС и ученици и предметни наставници, чланови еколошке секције</p>	<p>-током целе године</p>
6.	<p>Постављање жардињера са цвећем у школској згради и дворишту и уређење</p>	<p>-током године редовно одржавање и неговање зеленила и школског</p>	<p>-ОС и ученици и предметни наставници</p>	<p>-током целе године</p>

	учионица	простора		
--	----------	----------	--	--

XIV ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са локалном самоуправом реализује се на основу програма сарадње са локалном самоуправом. Школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе. Ова сарадња одвија се и на територији издвојених одељења.

Као оснивач школе локална самоуправа значајно утиче на рад школе, а првенствено кроз различите облике финансирања, од свакодневног рада, до унапређења материјално-техничких услова. Одељење за друштвене делатности, односно просветна инспекција прати рад школе, а такође и друге инспекцијске службе.

Ред број	Активности	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Достављање свих извештаја о раду школе у претходној школској години	-секретар школе доставља извештаје Општинској просветној инспекцији	-директор, помоћник директора и стручни сарадници / припремају извештаје /	15.септембар
2.	Достављање Годишњег плана рада школе за наредну годину и Школски програм / који се доноси за 4 године /	-секретар школе доставља планове Општинској просветној инспекцији	-директор, помоћник директора и стручни сарадници / припремају планове	15.септембар
3.	Спискови ученика и наставника који имају право на месечне карте / материјална накнада за исте /	-секретар школе доставља спискове Општинској просветној инспекцији	-ОС, наставници, секретар школе	7.септембар
4.	Израда различитих финансијских извештаја и финансијских планова , рачуни, изводи, потраживања школе, полугодишњи и годишњи извештаји	-шеф рачуноводства доставља податке сектору за друштвене делатности	-директор школе и шеф рачуноводства	сваког месеца током године
5.	Избор предсавника локалне самоуправе у Школски одбор	-секретар доставља захтев у складу са процедуром када је то потребно	-Школски одбор, директор и секретар школе	када је потребно да се бира нови члан
6.	Учешће на пројектима за средства унапређења материјално-техничких услова рада	-достављање потребне документације на конкурс	-помоћник директора, директор, остали учесници израде	током године

			пројекта	
7.	Присуство раличитим састанцима везаним за рад школе	-учешће директора, помоћника директора, шефа рачуноводства, секретара	-директор, помоћник, шеф рачуноводства, секретар	током године
8.	Присуство представника локалне самоуправе у неким активностима школе	-пријем ученика 1. разреда, прослеме Дана школе, Светог Саве, посета делегација ван града школе и сл.	-директор, помоћник директора, чланови Школског одбора	током године
9.	Разни инспекцијски прегледи везани за припремљеност школе за рад и рад током године	-обилазак инспектора	-секретар школе, директор, помоћник директора, стручни сарадници	током године
10.	Сарадња са месним канцеларијама на чијим територијама се налази матична школа и издвојена одељења	-разматрање проблема везаних за рад школе и решавање истих	-директор, представници месних заједница	током године

XV ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА РОДИТЕЉИМА

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно другим законским заступницима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Области, садржаји и облици сарадње са родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика, обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне, и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно-образовних утицаја. Ова сарадња се одвија кроз индивидуалне и групне разговоре, одељењске и повремене опште родитељске састанке, рад Савета родитеља школе и укључивање родитеља у разне културне, друштвене, хуманитарне спортске и пројектне активности. Родитељи имају своје представнике у Школском одбору, које бирају из чланова Савета родитеља школе. Савет родитеља школе бира се сваке школске године до 15. септембра, чине га по један представник сваког одељења школе и предшколских група. Годишњим планом рада прецизније се одређује рад савета родитеља школе.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Први родитељски састанци – информисање родитеља о изменама у законима и програмима, упознавање са календаром рада сваке школске године, распоредом часова, терминима за индивидуалне разговоре и избору дестинација за излете, наставу у природи и	-за родитеље предшколских група и ученика првог разреда општи родитељски са приредбом, а потом у свим одељењима одржани родитељски састанци	-одељењске старешине	-прва седмица септембра

	екскурзије, врши се избор представника у Савет родитеља школе у сваком одељењу			
2.	Родитељски састанци током године на којима се разматра успех одељења, васпитно-дисциплинске мере, реализација образовно-васпитног рада / редовна настава, допунска и додатна, такмичења, пробна тестирања итд/	-одржани родитељски састанци	-одељењске старешине	-на крају сваког тромесечја
3.	Учешће родитеља у избору учбеника	-информисање родитеља о избору учбеника	-састанак Савет родитеља	-март
4.	Избор агенција за реализацију излета, екскурзија, наставе у природи и екскурзија – представници родитеља	-састанци представника родитеља и избор	-родитељи и одељењске старешине	-септембар, октобар
5.	Присуство часовима у данима отворених врата	-сваког месеца један дан у седмици / школа утврђује и информише родитеље који су то дани / родитељи могу да присуствују часу или часовима у одељењу свог детета	-наставници, родитељи	-једном месечно према утврђеном распореду
6.	Организација другарске већери за ученике осмог разреда	-разматрање понуда и избор објекта	-представници родитеља и ученика 8. разреда	мај
7.	Анкетирање родитеља о квалитету сарадње школе са породицом и анкетирање родитеља у процесу самовредновања рада школе	-анкетирани по 2-3 родитеља из сваког одељења школе на крају првог полугодишта , анкетирање чланова Савета родитеља школе на крају другог полугодишта, анкетирање родитеља у процесу самовредновања	-ОС и стручни сарадници	јануар и јуни, по плану самовредновања
8.	Ангажовање родитеља у Тиму за превенцију насиља, Тиму за школско развојно планирање, Тиму за самовредновању и Тимовима за подршку	-учешће на седницама наведених тимова и другим активностима тих тимова	-чланови тимова, родитељи	током године

	ученицима који раде по ИОП-у и Тиму за превенцију насиља			
9.	Информисање родитеља: -на огласној табли школе информације о календару рада, сменама и звоњењу, терминима за индивидуалне разговоре, писменим проверама ученика током године и другим питањима -разна обавештења и информације а активностима и посебно резултатима са такмичења на сајту школе	-постављена обавештења и ажурирање сајта	-помоћник директора, наставник информатике, директор, наставници и стручни срадници	током године
10.	Присуство родитеља разним културним и друштвеним активностима – приредбе, прославе, креативне радионице, реализација наставе, реализација хуманитарних активности, присуство промоцији најуспешнијих ученика 8. разреда и промоција најуспешнијих такмичара , пријем родитеља ученика носиоца Вукове дипломе	-присуство приредбама , изложбама, такмичења, одржани часови родитеља у настави, присуство промоцији најуспешнијих		током године
11.	Разне акције родитеља -преко Градског савета родитеља реализација предавања за родитеље и ученике о превенцији болести зависности, учешће у пројектима	-предавање на Савету родитеља школе -активности пројеката	-чланови Савета родитеља школе, родитељи, директор и помоћник	током године
12.	Индивидуални разговори, саветодавни рад и помоћ у решавању проблема везаних за дете	-разговори, помоћ, упућивање на друге институције	-ОС, стручни сарадници, директор и помоћник	током године

XVI ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈЕ И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Школским програмом предвиђена је реализација наставе у природи за ученике разредне наставе у тарајању од 8 дана.

Основни циљеви наставе у природи су:

- побољшање здравља и физичких способности ученика
- развијање здравствених и хигијенских навика и бриге о сопственом здрављу
- осамостаљивање ученика у реализацији различитих активности

- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава у непосредном природном окружењу
- уознавање начина живота и рада људи у појединим крајевима
- изграђивање еколошких навика и чување животне средине
- повезивање теоретских знања са практичним активностима у амбијенталном окружењу и уочавање узрочно-последичних веза у конкретним природним условима
- уознавање са националним, историјским, културним и уметничким вредностима окружења кроз који путују и окружења у ком бораве
- социјализација ученика, стицање искустава у колективном духу, развијање спортског и такмичарског духа, тимског рада, другарских односа, толеранције на различитости, пружање подршке и помоћи другима, поштовање правила понашања у различитим окружњима и приликом обилазака различитих културних споменика, верских објеката, музеја, галерија и сл.

Сваке школске године Годишњим планом рада одељењска већа изабраће дестинације за наставу у природи, водећи рачуна о условима боравка, узрасту и потребама ученика. Настава у природи планира се за I,II,III и IV разред. Ученици издвојених одељења која раде у комбинацији могу бирати са којим ће разредима ићи.

Основни циљеви излета и екскурзија су:

- уознавање са националним, историјским, културним и уметничким вредностима окружења кроз који путују и окружења у ком бораве
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава током боравка везаних за садржаје из различитих предмета, а посебно из историје, географије, биологије, ликовне културе, техничког и српског језика
- повезивање теоретских знања са практичним искуствима
- развијање одговорног односа према природи, културној баштини и понашања у складу са друштвеним нормама
- поштовање правила понашања у различитим окружњима и приликом обилазака различитих културних споменика, верских објеката, музеја, галерија и сл.
- развијање другарских односа, толеранције на различитости, уважавање потреба других и ненасилно решавање конфликта
- развијање еколошких навика и чување животне средине

За предшколске групе и разредну наставу реализује се једнодневни излет на дестинације које одаберу васпитачи и учитељи, водећи рачуна о претходним искуствима са дестинацијама.

За ученике предметне наставе организују се једнодневне, односно дводневне екскурзије. Дестинације, време реализације и трајање прецизира се годишњим планом рада сваке школске године.

Приликом реализације излета, наставе у природи и екскурзија за све узрасте сачиниће се посебни планови извођења, уз конкретизацију свих активности које ће се реализовати током путовања и боравка на одабраним дестинацијама. Родитељи ће на родитељским састанцима и Савету родитељ бити обавештени о предложеним дестинацијама и терминима и упознати са процедурама за реализацију. Након реализације разматраће се извештају на родитељским састанцима, седницама Савета родитеља школе, Наставничког већа и Школског одбора.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Предлози одељењских већа о дестинацијама излета,	-на седници Наставничког већа	-руководиоци одељењских већа,	до 1. септембра

	наставе у природи и екскурзија за све узрасте	утврђен и усвојен предлог	помоћник директора	
2.	Информисање родитеља о овим предлозима на родитељским састанцима и Савету родитеља	-на одељеским родитељским и седници Савета родитеља школе	-ОС и родитељи	прва и друга седмица септембра
3	Одређивањем дневница за наставнике на седници Савета родитеља	-усвојена висина дневница	-председник Савета родитеља	до 15. септембра
4.	Анкетирање родитеља о настави у природи, екскурзијама и излетима	-припрема анкета	-руководиоци одељењских већа, помоћник директора, ОС, секретар школе	-током треће и четврте седмице недеље октобра
5.	Расписивање тендера, прикупљање понуда, састанци представника родитеља и избор агенција	-прикупљена тендерска документација, одржани састанци и извршен избор	-секретар школе, помоћник директора, представници родитеља	у октобру
6.	Реализација одабраних излета, наставе у природи и екскурзија	-одржане екскурзије , излети и настави у природи	ОС,	Према календару сваке школске године
7.	Анализа реализованих излета, наставе у природи и екскурзија на родитељским састанцима, седници Наставничког већа школе, Савету родитеља школе, Школски одбор	-одржани родитељски састанци и седнице	-ОС, вође пута, председник Савета родитеља и директор	после реализације активности
8.	Постављање паноа са сликама на огласне табле у одељења, израда ЦД-ова за ученике и прикази реализованих активности у школском листу, сајту и фејсбук- страни школе	-урађене презентације екскурзија и наставе у природи	-ОС, чланови новинарске секције, наставник задужен за сајт, школски лист и фејсбук- страну школе	после реализације активности

XVII ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Школска библиотека је место библиотечко-информационе, васпитно-образовне и културне активности школе. У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко-информациона грађа (књиге, лексикони, енциклопедије, речници, серијске публикације и др.) и извори. Библиотека у свом фонду прикупља уџбенике и друга наставна средства намењена ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и стручну литературу за наставнике и стручне сараднике. Задатак школске библиотеке је да код ученика развија навике читања и коришћења библиотечких услуга, као и да ученике оспособљава да користе информације у свим облицима

и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота.

У Матичној школи и ИО Стапари ради школска библиотека, док ИО Качер нема библиотеку, али у наставничкој канцеларији смештен је одређени број примерака школске лектире, коју ученици користе. У склопу библиотеке у матичној школи налази се и наставничка библиотека. У ИО Стапари радом библиотеке руководи наставник српског језика, док у матичној школи у библиотеци раде један библиотекар и наставник српског језика са пола нормe. Низ активности, посебно наставника српског језика и секција везаних за овај предмет и учитеља реализује се у сарадњи са библиотеком. Школа настоји да ослободи простор бившег учениког клуба за читаоницу.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Вођење евиденције о књижном фонду у складу са прописима за библиотеке,	-евиденција ажурирана	-библиотекари	током године
2.	Набавка библиотечке грађе, њено инвентарисање, сигнирање и каталогизација	-отварање картица за нову грађу одмах по њеном набављању	-библиотекари	током године
3.	Издавање библиотечке грађе на употребу ученицима и наставницима (задуживање и раздуживање)	-евиденција уредна и благовремено вођена	-библиотекари	током године
4.	Упознавање ученика 1. разреда са библиотеком и начином њеног рада	-посета одељења 1. разреда школској библиотеци	-учитељи 1. разреда, библиотекари	септембар
5.	Обучавање ученика у коришћењу стручног фонда школске библиотеке	-увек када ученици први пут користе ову грађу	библиотекари и наставници српског језика	по потреби
6.	Израда годишњег и месечних планова рада	-урађени планови	библиотекари	септембар и сваки наредни месец
7.	Помоћ у организацији и реализацији часова редовне наставе српског језика и других предмета у читаоници	-сарадања са предметним наставницима и припрема додатне наставне грађе	наставници српског језика, учитељи, остали наставници, библиотекари	током године
8.	Помоћ у реализацији активности у читалачком клубу и покретању активности читалачака значка	-сарадња са наставником који води читалачки клуб и наставницима српског језика и учитељима	наставници српског језика, учитељи	током године
9.	Пружање помоћи ученицима при избору литературе	-пружање помоћи посебно ученицима разредне наставе	библиотекари	свакодневно
10.	Пружање помоћи у организовању тематских изложби / знамените	-прикупљање грађе и прилога	Библиотекари, предметни наставници	током године

	личности, јубилеји, чување језика /			
11.	Сарадња са градском библиотеком -посета и размена искуства у раду	-обилазак библиотеке	библиотекари	Најмање једном у полугодишту
12.	Обележавање Светског дана књиге – листа најчитанијих књига за све узрасте и постављање на сајту школе	-постављена листа на сајту и у библиотеци	-библиотекари и наставници српског језика	април
13.	Акција сакупљања књига ученика школе	-евиденција о добијеним књигама	-ОС и библиотекари	мај и јуни
14.	Расходовање оштећених и дотрајалих књига	-евиденција о расходованим књигама	-библиотекари	-јуни и август
15.	Предлог набавке нових књига према потребама школе	-списак књига које треба набавити	-библиотекари	-јуни и август

XVIII ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Саставни део школског програма је и програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду. У реализацији садржаја из овог програма значајно учешће имају представници МУП-а

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Обука запослених о могућим узроцима и опасностима од пожара, о употреби заштитне ватрогасне опреме и демонстрација гашења пожара	-чланови ватрогасне јединице града реализују обуку запослених најмање једном током трајања програма	-директор, помоћник, ватрогасна јединица и запослени	-у току школске године
2.	Побољшање безбедности у саобраћају запослених и ученика - предавања саобраћане полиције за предшколске групе и ученике 1. разреда -	-предавања сеобраћане полиције -допис званичним институцијама	-директор и помоћник, представници савета родитеља школе, ученици	-септембар, октобар, током године
3.	Уклањање снега и леда на прилазима школи / тротоарима, улазима у школу и школском дворишту и уклањање леденица са крова изнад улаза	-уклањање снега и леда са критичних локација	-запослени у школи	Током зимских месеци по потреби
4.	Даље унапређење видео-надзора	-постављање нових камера на три места – простор код кабинета	-директор школе	-у школској 2018/2019. години

		биологије, простор на степеништу код физике и додатна камера на спортском полигону		
5.	Реновирање степеништа одкабинета математике према кабинету физике	-израда предрачуна трошкова, захтев општини за потребна средства, избор извођача, извођење радова	-директор школе, Школски одбор, домар	-до краја школске 2019/2020. године
6.	Адаптирање ученичких толаета за разредну наставу / сада се улази ван школске зграде и клизаво је и небезбедно за ученике /	-урађени пројекат и предрачуни трошкова, одобрена средства од стране општине, избор извођача, адаптација мокрих чворова	директор школе, Школски одбор	-у школској 2018/2019. години

ОСТАЛИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Рад ученичког парламента

Ученички парламент се формира на почетку сваке школске године избором по два представника свког одељења седмог и осмог разреда. Чланове бирају ученици на ЧОС-у. Чланови бирају председника и два члана представника ученика који учествују у раду Школског одбора. Ученички парламент има пословник о раду, а програм рада је састави део годишњег плана рада школе. Улога ученичког парламента је да најнепосредније и директно заступа интересе ученика и ради на оставривању њихових права. Ученички парламент ће:

- 1) давати мишљење и предлоге стручним органима школе, Школском одбору, Савету родитеља и директору о:
  - -правилима понашања у школи
  - -мерама безбедности ученика
  - -школским документима- годишњем плану рада, школском развојном плану, школском програму
  - -начину уређивања школског простора, избору уџбеника, слободним активностима, учешћу на спортским и другим такмичењима и организацији свих манифестација ученика у школи и ван ње и другим питањима од значаја за њихово образовање;
- 2) разматрати однос и сарадњу ученика и наставника, васпитача или стручног сарадника и атмосфере у школи;
- 3) обавештавати ученике о питањима од посебног значаја за њихово школовање и о активностима ученичког парламента
- 4) активно учествовати у процесу планирања развоја школе и у самовредновању школе;
- 5) предложити чланове стручног актива за развојно планирање и тима за превенцију насиља из реда ученика.

Стручно усавршавање

Наставник, васпитач, стручни сарадник / без или са лиценцом / имају обавезу сталног стручног усавршавања, које је прецизирано посебним правилником. Стручно усавршавање обавља се у уставнови и ван установе. У школи је формитан Тим за стручно усавршавање који све послове из ове области прецизира годишњим планом рада. Подаци о стручном усавршавању ван

уставнове бодe се у посебној евиденцији, а сертификати о похађању семинара и стручних скупова налазе се у досијеима запослених.

Руководeћи, стручни и саветодавни органи у установи

Орган управљања у школи је Школски одбор.

Стручни органи су наставничко веће, одељењска већа, педагошки колегијум, стручно веће за разредну наставу, стручна већа за област предмета (језик и комуникација; друштвене науке; природне науке; математику, техничко и информатику; уметност и вештине) стручни активи за развојно планирање и развој школског програма.

Директор образује следеће тимове:

- 1) Тим за обезбеђивање квалитета и развоја установе
- 2) Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва
- 3) Тим за инклузивно образовање
- 4) Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- 5) Тим/тимове за самовредновање
- 6) Тим за професионалну оријентацију и предузетништво
- 7) Тим за безбедност
- 8) Тим за промоцију школе
- 9) Тим за пројекте
- 10) Тим за професионални развој и напредовање у звање
- 11) Друге тимове за остваривање одређеног задатка, програма или пројекта

У рад Стручног веће за разредну наставу укључени су наставници који раде у продуженом боравку. Они учествују у раду овог стручног већа, без права одлучивања.

Педагошки колегијум чине председници стручних већа и стручних актива, координатори стручних тимова и стручни сарадници.

Стручни органи, тимови и педагошки колегијум старају се о обезбеђивању и унапређивању квалитета образовно-васпитног рада установе; прате остваривање школског програма; старају се о остваривању циљева и стандарда постигнућа; развоју компетенција; вреднују резултате рада наставника, васпитача и стручног сарадника; прате и утврђују резултате рада ученика; предузимају мере за јединствен и усклађен рад са децом и ученицима у процесу образовања и васпитања и решавају друга стручна питања образовно-васпитног рада.

Одељењски старешина има организационо-руководeћу и педагошко-инструктивну улогу у раду са ученицима одељења којима је одељењски старешина, у сарадњи са њиховим родитељима и води прописану евиденцију и педагошку документацију.

Рад наведених органа прецизно се планира годишњим планом рада.

Летопис школе- школа има летопис у коме се евидентирају све значајније активност и делатност школе током школске године. Летопис се поставља на интернет старну до 1. октобра

Пројекти- у школи се реализује пројекат „Образовање за права детета“ у сарадњи са Ужичким центром за права детета и швајцарском фондацијом „Песталоци“. Пројектом је реализован богат низ активности- обуке ученика, родитеља, семинари и стручна усавршавања наставника, вршњаче едукације и радионице, опремање школе разгласом, учионичким и таблама за

холове, покретном бином, путовањима ученика и наставника у Дечје село у Троген, реализацијом низа акција уређења школске средине, дружење са вршњацима у Стапарима, дебатама, сусретима са другим школама и гостима из других градова и земаља, снимањем едукативних филмова; израдом ресурс-пакета са сценаријима за часове редовне наставе у низу предмета у којима се обрађују и права детета... .. Сваке године се хуманитарним акцијама, активирањем Ученичког парламента покретним таблама. Годишњим планом се прецизирају активности за једну школску годину. Школа ће учествовати у другим пројектима.

Презентовање школе и њених ученика

У школи је формиран посебан Тим за промоцију школе. На школском сајту постављају се све информације о раду школе и сајт се ажурира са реализацијом разних активности. Посебна пажња посвећена је учешћу ученика на разним такмичењима и конкурсима и резултатима које остваре. На сајту се кратко презентују и различите активности из културних и спортских садржаја. Првог октобра на сјет се поставља летопис школе. Школа има фејсбук страницу „Андријаш“ и на овој страници постављене су кратке информације и фотографије које прате рад школе у свим областима. Од почетка примене овог програма ради у оквиру новинарске секције ради се електронски школски лист.

Редовно се сарађује са локалним ТВ и радио станицама и локалним новинама, као и на порталу града. Прилози о школи објављују се у медијима на државном нивоу, у дневним новинама / „Политика“, „Новости“ /, у стручним часописима /“Просветни преглед“/, на државној ТВ.

Школа сваке школске године организује промоцију најуспешнијих ученике генерације осмака, уз доделу пригодних награда и пријем ученика носиоца Вукове дипломе и њихових родитеља.